

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrta leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale do mači oglašit itd. se računajo po pogodb.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. naistr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Politično društvo „Edinost“

priredi

v nedeljo, dne 14. oktobra 1900

ob 3. uri popoldne

javni občni zbor

v prostorih „Narodnega doma“

s sledečim vsporedom:

1. Nagovor predsednika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Volitev novega odbora.
5. O položaju.
6. O predstojeh državnoborskih volitvah.
7. Razni predlogi.

Dipauli contra Jaworski.

Gospod vitez Jaworski menda čuti neko težo na svoji politični vesti. Čuti se krivega, ker glas vesti in boljega spoznavanja mu mora praviti, da njega postopanje ni bilo ravno korektno, in skoro bi rekli, tudi lojalno ne nasproti lastnim zaveznikom. Morda ga teži tudi spoznanje, da se svojim »pronunciamentom«, s katerim je razbil večino, ni storil ni državi ni parlamentarizmu kake usluge. Če je mislil, da z razbitjem večine odpre pot za nove kombinacije in parlamentarne tvorbe in za — pomirjenje duhov, mora danes postajati elegičen, ko vidi, kako temeljito se je motil. Kdo bi mogel danes, v tej zmešnjavi, le ugibati, kakova bo prihodnja večina?! Kdo, ko opazujemo ravno nasprotno: da se namreč politični svet bolj in bolj ter resignirano spoprijaznjuje z mislijo, da tudi prihodnji državni zbor ne bo deloval! Vse se drži rezervirano, nikdo se ne boče eksponirati ali vezati s kako izjavo in vse stranke razglašajo kolikor le mogoče glasno in odločno, da ostanejo trdno in nepremakljivo na svojem stališču, pri svojih načelih, pri svojem programu in pri — svojih zahtevah. Še več: z ozirom na bližnje volitve, to je na razburjenje duhov med volilci, smatrajo stranke za potrebno, da je ton v njihovem zahtevanju še trši. V vseh taborih vibrirajo zastave boja in nikdo se noče pred p. n. volilci — kompromitirati s tem, da bi v tem trušču in vrišču hotel piskati na piščalko miru. Temu razpoloženju v masah volilcev bo bržkone odgovarjal tudi splošni vspoh volitev. Parlamentarne skupine zasedejo svoje bojeve pozicije in sprememba utegne biti jedino ta, da bodo zastavonoše še više držali svoje zastave. Kako nejasno, zamotano in negotovo je vse položeno, kako neugodno so šanse za vzpostavljene normalnih odnosov in rednega parlamentarnega delovanja, za to nastopa kakor klasična priča gospod — Jaworski sam se svojim poljskim klubom! Tudi gospod Jaworski se je previdno izognil kočljivemu predmetu in nizinil ni jedne besede po kateri bi se dalo sklepati, kako sodi on o bodočem razvrščanju strank, oziroma o sestavi prihodnje večine. Nu da, tudi gospod Jaworski tava sedaj po temnem labirintu in si ne upa storiti trdnega koraka, bojé se, da mu zmanjka tal pod nogami. Tudi gospod Jaworski se vidi primoranega, da ničesar ne reče, da rabi le splošno frazo, kako da hočejo Poljaki delati za državo in za deželo, ter preglasa politiko »slobodne roke«. Razmere so se torej zavozljale in ne razvozljale v večni spomin, kako se je gospod Jaworski motil, ko je razbil prejšnjo večino!

Gospod Jaworski občuti očitno veliko odgovornost za svoj čin. O tem priča tudi njegov govor v Zloczovu, njegovo krčevito prizadevanje, da bi odgovornost za to, kar in kakor je prišlo, odvalil od sebe in navalil na Čeha. Jeden glavnih argumentov njegovih v ta namen je bilo povdarjanje, da je brez-zmiselno, ako poseza po obstrukciji kdo, ki je v večini, da so torej Čehi grešili, ko so se, kakor člani večine, oprijeli obstrukcijske taktike. Neki prijatelj gosp. Jaworskega vsklika v »Information«, da je to nezmiselno, ako kdo, ki ima ključavnice v roki, hoče lezti v hišo skozi okno pod streho. To je že res. Takov človek je bedak. Kaj pa: če ključavnica ne funkcionira, ker je polomljena, da ne odpira in ne zapira vrat?! Potem pa mož že ni več bedak, ako leze v hišo skozi okno!!

In bivša večina pod vodstvom gospoda Jaworskega je bila taka polomljena ključavnica; ona ni odpirala in ni zapirala vrat do politične oblasti, skozi ta vrata vzlasti Čehi, Jugoslovani in Malorusi in, vzlasti v zadnjih časih, niso prinašali svojih pravic. Za vsako mrvo prava so morali nastopati trnjevo pot skozi okno ob zaprtih vratih slavne večine; za vsako mrvo prava so morali ti sestavni deli na svojo pest in na svoj riziko uvajati akcije in bitij boje. Slavna večina je vedno le prejela od svojih sestavnih delov, a ni nikdar dajala. Krivda je bila v tem, da oni, katerih uplivom so se voditelji večine pokorili, niso imeli volje za dajanje, vsled česar večina kakor taka tudi ni imela možnosti za nadvladanje politične situacije!

Pred seboj imamo klasičen dokument, ki potrjuje v polni meri, kar pravimo mi. Avtor tega dokumenta pa je bivši minister za trgovino, baron Dipauli. Se svojim govorom, ki ga je imel te dni v Sehlandersu, je pokazal ta tirolski Nemeč, da veliko bistreje vidi kal sedanjih boleznih avstrijskega parlamenta, nego pa vitez Jaworski, ali pa, da je bolj — odkritosrčen.

Dipauli je rekel med drugim: Večino smo imenovali to, ali bila je to siromašna stvar! Kajti, v resnici ni prišla nikoli do veljave. To dejstvo je žalostno tembolj, ko smo gospodarski program večine mogli popolnoma odobravati.

Tudi baron Dipauli — to je menda več nego naravno — ne odobruje obstrukcije Čehov, ali on je toliko pravičen, da pripominja, da umeje, kako so Čehi britko občutili udarec, ki so ga dobili z odpravo jezikovnih naredeb, za katere so doprinesli marsikako žrtev.

Gospod baron Dipauli pripoznava torej in vidi v tem glavno krivdo, da je bila prejšnja večina »siromašna stvar, ki ni nikdar prišla do veljave«. S to izjavo svojo je gospod baron zadel v črno. Bivši gospod minister za trgovino se nam torej kaže v veliko prijaznejši luči, nego pa g. načelnik poljskega »kola«. Baron Dipauli obsoja obstrukcijo Čehov, ker obsoja obstrukcijo sploh, on vidi tudi v tej obstrukciji neposredni povod razpadu večine, ali prvotnega vira temu razpadu ne vidi v češki obstrukciji, ampak v večini sami! Vitez Jaworski pa vidi v češki obstrukciji vzrok, mesto da bi videl v njej to, kar je posledico vzroku, posledico temu, da večina ni bila na višini svoje naloge, da svojim sestavnim delom ni mogla dajati onega varstva in one zaslonbe, katero bi bila dolžna dajati!

Govora Jaworskega in Dipaulija se nam vidita kakor dva pravna spisa v kaki pravdi. Težišče govora Jaworskega je bilo v prizadevanju za opravičenje samega sebe in odvaljenje odgovornosti na druge; baron Dipauli pa je analiziral in ertal dogodke Naravno torej,

da je bil poslednji bolj objektivna, pa bodisi tudi, da se ne strinjamo z vsem, kar je trdil. Pred vsem pa je iz govora barona Dipaulija čitati oporekanje trditvi viteza Jaworskega, ki bi hotel v češki obstrukciji videti začetek sedanjih akutni krizi, dočim je v resnici začetek v prejšnjih dogodkih in — grehah one večine, katero je gospod Jaworski vodil in — razbil!

V Trstu, dne 1. oktobra 1900.

Cesar v Gorici. Po brzovjavih, ki smo jih prejeli večeraj in danes od korespondenčnega biro, posnemljemo: Cesar je bil zadovoljen z navdušenim vsprejemom, ki mu ga je priredilo prebivalstvo.

Po dovršenem vsprejemanju dostojanstvenikov, korporacij in deputacij se je v soboto ob 4. uri popoldne vršilo slovesno razkritje spominske plošče na deželni hiši. Cesar se je laskavo izrekel o prireditvi plošče. Na trgu pred deželno hišo so belo oblečene deklice delale špalir. Ljudstvo je navdušeno pozdravljalo cesarja.

Na to si je cesar ogledal razstavo sadja. Tu ga je pozdravil predsednik kmetijske družbe, grof Fran Coronini. Cesar se je kake pol ure mudil v razstavi. Sledujoč si je cesar ogledal še hiralnico.

Ob 6. uri je bil dvorni obed. Med povabljeni so bili tudi slovenski poslanci dr. Abram, Grbršček, Muha in dr. Roje. V pritičju je bil v isti čas takomenovani maršalski obed.

Zvečer je bilo razsvitljeno vse mesto. Začetek razsvetljave so naznanjali topiči. Na mnogih hišah so bili prirejani lepi transparenti zlasti s podobo cesarjevo in primernimi napisi. Ogromna množica ljudstva se je valila po ulicah. Impozantna je bila bakljada. Nad 2000 ljudij je nosilo baklje in lampijone. Pred cesarjevo rezidenco je prišlo do velikanskega patrijotičnega pojava. Cesar je stal na balkonu in je neprestano pozdravljajal vojaški; ob 8^{1/2} uri se je cesar umaknil v svoje prostore. Vzlic toliki množici ljudij ni bilo nobene nevšččnosti.

Ob 1^{1/2} uri popoldne je bil dvorni obed, na kateri so bili med drugimi povabljeni tudi slov. dež. poslanci Berbuč, Grča, Klančič, Lapanja in dr. Tuma; namestnik grof Goëss, dvorni svetnik Felicetti itd.

V nedeljo ob 1^{1/2} 8. uri se je peljal cesar v Št. Peter, kjer je opravil kratko pobožnost in si je ogledal grob svojega nekdanjega vzgojatelja, F. Z. M. grofa Coroninija. Na to se je cesar odpeljal v deželni muzej. Galsilei, šolska mladina in društva so delali špalir. Ko se je približal voz s cesarjem, je zaorilo mnogobrojno občinstvo. Cesarja je pozdravil deželni glavar vitez Pajer. Cesar si je ogledal vse zbirke. Sosebno ga je zanimal mašni plašč, ki ga je, kakor trdijo sporočila vezla cesarica Marija Terezija. Cesar je opetovano izrazil svoje posebno zadovoljstvo. Povrnivši se v glavno dvorano — pod spremstvom namestnika dež. glavarja, dra Gregoričiča in prošta Jordana — se je cesar upisal v spominsko knjigo. Od tu se je cesar peljal v vojaško bolnišnico, kjer si je ogledal tudi naprave Rdečega križa.

Ob 10. uri so pričele splošne avdijencije. Deželni odbor je poklonil cesarju kaseto z fotografskimi posnetki najzanimivejših točk vse dežele.

Ko je cesar odhajal iz Gorice, so se ponavljali isti pojavi zvestobe in ljubezni. Na kolodvoru se je župan Venutti zahvalil cesarju na milostnem obisku, na kar se je cesar milostno zahvalil na lepem vsprejemu. Istotako se je zahvalil tudi vitezu Bosizio. Nadalje se je zahvalil kolesarjem, ki so povsodi

spremljali cesarski voz. Deželni glavar je pričakoval monarha v paviljonu, kjer se je istemu zahvalil na obisku, rekši, da nam ti lepi dnevi ostanejo neizbrisni za vedno. Tudi cesar je zagotovil, da jemlje seboj najlepše spomine. Deželnemu zboru želi, da bi vsikdar blagonosno deloval za blagor dežele, kakor v zadnjem zasedanju. Poslovivši se od navzočih je cesar stopal v dvorni salonski voz mej špalirjem dam. Kmalu se je pokazal na oknu voza. Navzoči so ga navdušeno pozdravljali, a cesar se je zahvaljeval po vojaški. Ovacije so še nadaljevale, ko je že vlak zapustil postajo.

Na postajah Zdravščina-Zagrad je ljudstvo pozdravljalo cesarja. Na poslednji postaji je bilo poleg dostojanstvenikov zbranih mnogo šolskih otrok.

Z Nabrežine smo prejeli nastopno poročilo: Akoravno je bil dohod cesarskega vlaka napovedan še le za 4. uro 56 minut popoldne, trla se je že ob 3. uri množica pred kolodvorom. Ob 3^{1/2} uri začelo se je dovoljevati vstop na peron kolodvorov in sicer najprej društvom, potem posamičnikom ob najstrožji kontroli. Na desni strani glavnega vhoda so bili postavljeni pevsko društvo »Nabrežina« s svojo krasno zastavo in veteranska društva (2 tržaški, nabrežinsko in mavhinjsko) z dvema godbama, na levi strani od vhoda pa tržaška društva »Austria«, »Lega patriotica della gioventù triestina« in »Unione operaia«. Na sredi so stali župnik nabrežinski in duhovščina bližnjih občin. Za društvu in deputacijami gnetlo se je nad 2000 ljudij; pred postajo pa je ostalo 500 do 600 ljudij, katerim se ni dovolil vstop, ker se niso mogli legitimirati. Dvorni vlak je prispel ob napovedani uri na nabrežinsko postajo mej pokanjem topičev in sviranjem veteranske godbe. Iz tisoč in tisoč grl zaurili so gromoviti »živio«-klic, v katerih so se zgubljali »evviva« tržaških laških društev. S posebnim zadovoljstvom naglašamo, da so veterani klicali skoraj izključno »živio«. Vidno ganjen je stopil cesar lahkim korakom iz vagona ter se podal naravnost na čelo desnega krila deputacij, ter si dal predstaviti zaporedoma, predsednike društev.

Prišedi v sredino, je zapazil cesar g. Ivana viteza Nabergoja, ki je stal v vrsti le kakor privatna oseba. Takoj se je ustavil cesar ter je, izrazivši svoje zadovoljstvo, da ga vidi, vprašal gosp. Nabergoja prav prijazno, kako mu gre. Gosp. Nabergoj je odgovoril Nj. Vojčanstvu, da mu gre dobro ter dostavil, da se čuti srečnega, da mu je še dana prilika videti Njegovo Veličanstvo, na kar je cesar odgovoril, da upa, da se bosta še videla na Dunaju ter se je milostno poslovil.

Ko si je cesar dal predstaviti se predsednike tržaških društev mej nepretrganimi ovacijami, nastala je naenkrat tišina ter se je začela od desnega krila v mogočnih akordih cesarska pesem, izvajana po pevcih »Nabrežine« in »Skale« iz sv. Križa. Takoj se je cesar podal naglim korakom pred pevce ter je vidnim zadovoljstvom poslušal krasno izvajano himno. Po dovršenem petju si je dal predstaviti predsednika društva »Nabrežina«, gosp. Caharjjo, katerega je milostno nagovoril, na kar je predsednik v slovenskem jeziku odgovoril končavši z besedami: »Kličem Vašemu Veličanstvu dobro došlico na naših slovenskih tleh.«

Zahvalivši se g. namestniku za pojave udanosti, podal se je cesar zopet v vlak, ki se je pomikal iz postaje mej burnimi ovacijami, dočim se je cesar, stojé ob oknu svojega voza, zahvaljeval množici, ki je vsklikala, dokler ni dvorni vlak zginil iz vida.

Na prostranem vrtu gostilne Nemčeve se je pa odhodu cesarjevemu zabavala neštevilna množica ob sviranju godbe in petju do kasne ure, dočim se je vračal v Trst vlak za vlakom, vsak prenapoljen izletnikov, večinoma Slovencev.

Iz Divače nam pišejo dne 29. septembra: Danes, točno ob 7 uri in pol zjutraj došlo je na divaško postajo Nj. Velič. presvetli cesar Fran Josip I. Postaje je bila vsa v zastavah, prepletena s zelenjem.

Nj. Veličanstvo so pričakovali: Ekscelencija namestnik Goëss, okr. glavar dr. Laharnar in drugo uradništvo. Zbralo se je veliko ljudstva iz Divače in bližnje okolice. Zastopane so bile štiri občine: Naklo, Povir, Lokev in Rodik, kakor tudi duhovščina iz teh občin.

Najganjliveji pa je bil pogled na šolsko mladino, nad 600 otrok, katere je učiteljstvo pripeljalo iz Divače in bližnjih krajev. Otroci so bili razpostavljeni v dve dolgi vrsti, na levo dečki, na desno deklice. Vsaki otrok je imel v roki zastavico. V prvi vrsti so isti držali narodne in deželne, v drugi vrsti pa cesarske. Ko se je bližal vlak, so na dano znamenje mahaje pozdravljali in ob jednem klicali iz nedolžnih grl čvrsti »Živio«, ki se je daleč razlegal ob kraške pečine. Ko je cesar izstopil in se mu je namestnik predstavil, poklonila mu je belo oblečena učenka, hčerka učiteljeva, Vida Bano, krasen šopek z nagovorom: »Veličanstvo, sprejmite znak naše ljubezni!« Nj. Veličanstvo je vsprejelo lastnoročno ta dar, z besedami: »Zahvaljujete se«. Cesar je najprvo nagovoril g. učitelja Ivana Bano rekoč: »Vi ste tu učitelj?« »Da, Veličanstvo!« »So ti otroci vsi pod Vašim vodstvom?« »Ne Veličanstvo, otroci so od več šol iz okraja.« »Lepo, lepo.«

Na to je namestnik predstavil uradništvo, duhovščino in župane, katere je cesar milostno ogovoril.

Ko je vstopil v vlak, zavihrale so zopet zastavice in krepki »Živio« se je razlegal po sinjem Krasu.

V vozu je pa Nj. Veličanstvo z veseljem in radostnim licem odzdravljalo, dokler se ni zgubil vlak vzradoščeni mladini in odraslim izpred oči. Utis je bil velik in nam je segal v srce.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 1. oktobra 1900.

In to se imenuje nemška gemeinbürgerschaft! Včeraj sta se vršila v Trutnovu na Češkem dva shoda: prvi nemških liberalcev ali naprednjakov, drugi nacijonalcev. Shoda sama in predidši jima dogodki mečejo kričečo luč na gemeinbürgarsko domačijo. Prvi so sklenili radikale, da prirede tak shod, hop, pa so jim bili že nacijonalci za petami, da jim le vzamejo kolikor le možno vetra iz jader. Nacijonalci so uvedli divjo agitacijo, da bi mesto Trutnov ne priredilo liberalcem nikakega pozdrava, liberalci pa so se revanširali s tem, da se je župan v Trutnovu, Rauch, obrnil do kabinejne pisarne cesarjeve, da bi vlada shod radikalec prepovedala. Wolf je hitel osebno v Trutnov, da vodi agitacijo proti liberalcem, a v svojem glasilu je zlival kar cele potoke zasramovanj na te poslednje. Včeraj sta se vršila torej oba ta dva shoda. Na shodu liberalcev je bilo kakih 1000, na onem od nacijonalcev do 4000 oseb. Glavni predmet na obeh shodih: mejebojno zasramovanje. Wolf je zasramoval Raucha, Rauch je zasramoval Wolfa in obojni so govorili o organizaciji za volitve: liberalci proti nacijonalcem, nacijonalci proti liberalcem. Saj resolucija Wolfova: da je nemščino preglasiti državnim jezikom, da je zvezo z Nemčijo postaviti med državne temeljne zakone, in da je med Avstrijo in Nemčijo sklepani trgovsko in carinarsko skupnost — o teh zahtevah se niti ni možno razgovarjati, dokler ni Avstrija izjavila, da ne misli več živeti! Mi mislimo celo, da tudi večina nacijonalcev ve to dobro, a stvar jim prihaja prav kakor bojni klic in sicer v prvi vrsti proti — liberalcem. Nemška gemeinbürgerschaft je pač mogoče doneča beseda, ali votla.

Prvi kongres slovanskih rokodelcev in obrtnikov se je vršil v soboto in v nedeljo v Pragi. Shoda se je udeležilo do 2000 oseb, ogromna večina njih iz Češke in Moravske. Mej udeležniki je bilo tudi nekaj poslancev. Shod je razpravljal o »namenu in koristi obrtnih deželnih organizacij«, o »potrebi, da se obrtno zakonodavstvo izroči deželnim zborom«, o »pomenu slovanske solidarnosti na gospodarskem

polju«, o »kreditu male obrti« itd. Govorniki o tretjem referatu so povdarjali, naj bi slovanski zastopniki v parlamentu zastopali delavstvo in obrt pred nemškim kapitalizmom. Slovansko vprašanje da je vprašanje ekzistence Avstrije. Ideja slovanske vzajemnosti raste in mora zmagati. Udeležniki so se posebej slavili navzoče poljske obrtnike.

K dohodkom v Kitaju. Kitajska se mora bati pred vsem ruske vojne sile, drugih vlastij se jej ne treba toliko bati. Rus je Kitajski nekako za tilnikom ter je sploh za Kitajce izključena nada, da bi se mogli kedaj še razprostrirati v notranje severozapadne pokrajine azijske. Tukaj ne more niti ena druga vlast tekrovati z Rusijo. Rusija pa je premagala samo sebe ter ni hotela uveljaviti svojih moči, katerih si je svesta. Mejtem, ko so upale druge vlasti, da jim Rusija podri Kitajsko za vrat, je pa ta poslednja v svoji miroljubnosti uročila svoj veto: Nazaj! — Vpliv Ruski v Aziji je s tem korakom bolje zavarovan nego bi ga zajamčilo sto krvavih zmag. Kako so Kitajci hvaležni svojemu ljubemu sosedu, kaže dejstvo, da je kitajski car brzojavno zahvalil carja ruskega za umikanje čet iz Pekinga. To zahvalo je dal tudi razglasiti po vsej Kitajski. Velepomembna se nam vidi med današnjimi brzojavkami ona, ki pripoveduje, da se ruski poveljniki v Kitaju celo izogibajo — nemškim, iz cesar je sklepati, da bo Waldersee precej osamljen, in da ne bo podpiran od Rusije.

Tržaške vesti.

Osebna vest. Poveljnik tržaškega morskega okrožja, vitez Perin Wogenburg, je umirovljen in mu je tem povodom podeljen naslov viceadmirala.

Našim delavcem. Prva dva dni, določena za priglasevanje, se je zglasilo le malo volilcev V. kurije. Včeraj je bilo v šoli v novi ulici vse — prazno. Ne zanemarjajte vendar te edine svoje državljanske pravice, katero vam nudi zakon. Potrudite se na eden ali drugi, za zglasevanje določeni kraj, da se ne boste potem jezili, ko bo prepozno!

Vojaska knjižica ne zadoščuje za legitimacijo, ampak mora vsakdo prinesiti izjavo hišnega gospodarja ali pa ono od c. kr. redarstvene oblasti, da stem dokaže nad 6 mesečno svoje bivanje v Trstu.

Še nekaj. Pred 10 leti smo objavljali v »Edinosti« cele kupe slučajev o krivičem ljudskem štetju. Ker je pa v desetih letih naraslo mnogo novih družin in posamičnikov, hočemo ponoviti nekoliko sličie v pouk in švarilo onim, ki so novinci v tem velevažnem vprašanju.

V ulico Commerciale je bil prišel (hodili so povsod) nek laški capin, ter je vprašal neko našo ženo: »Ste že prijeli od hišnega gospodarja polo za upisovanje?« — Žena ni umela takoj, kaj da hoče ta laški »gospod«, zato je odgovorila, da je vdobila neko karto, da pa ne ve, čemu. Ko je lahonček opazil, da se žena ne ume o teh stvareh, jej je vzel polo z izjavo, da on vse napravi — brezplačno. Zvečer je prišel mož z dela; ko se je nekoliko pokrepčal, mu je žena pokazala, kar je napisal lahcn. Kakor strela z jasnega neba je zadela revnega, a poštenega narodnega delavca, ki je takoj hitel do našega človeka, naj ga reši sramote, kajti, zapisali so njega in šest ostalih glav njegove družine za Lahe! Ta papir so raztrgali in napravili drugi v popolno zadovoljstvo užaljene stranke.

To je en slučaj, ali koliko je bilo takih, ki so oddali tako pokvarjene tiskovine, ne da bi se bili brigali, da se steparska prijava popravi! »Govorite tudi laški?« — je vpraševal laški agent, na kar se mu je odgovarjalo z: da! Potem je enostavno zapisal vse za — Italijane!

K piscu teh vrstic je prišel hišni upravitelj. Zahteval je naj mu izročim popisovalno polo, kateri zahtevi pa seveda ni bilo ustrezno. Odgovorilo se mu je, da vdobi polo, ko bo spisana.

Upravitelj se je zvijal na vse mogoče načine ter zagotavljal stranko, da je spisal za vse najemnike, da se on ume v te posle itd. Vse ni pomagalo nič. Popisno polo je vdobil spisano v slovenskem jeziku in jo tudi sprejel. Tako naj postopa vsaki slovenski mož in videli bode, koliko nas je v Trstu!!

V neki hiši v ulici Cecilia je bilo leta 1890. 49 stanovalcev. Od teh je bilo 23 Slovencev, a na popisnih polah jih je bilo izkazanih le — 9 (reči devet!) Pozobali so jih torej 14, reči štirinajst!!

V neki drugi hiši je stanoval borzni posredovalec F., ki je imel dve služkinji.

Ko ga je pisec teh vrstic vprašal, kako zapiše svoji slovenski služkinji, je odgovoril: »Eno moram zapisati za Italijanko, ker govori v družini vedno laški, drugo moram zapisati za Nemko, ker govori z otroci vedno nemški«. Tako, se je, žalibog, tudi zgodilo!

Večina naših delavcev in, žal, tudi inteligence so zaupali lastnikom hiš ali njih namestnikom in tako so nas kupili po najnižji ceni!!

Uvažujte vse to in gotov sem, da popravimo sramoto, ki smo jo storili pred 10 leti!

Nekdo, ki se nikogar ne boji.

Iz Rojana nam pišejo: Kakor znano čitateljem, je bil pred mesecem dni osnovalni občni zbor »Bratovščine sv. Cirila in Metoda« v Rojanu. Zbor je vsprejel resolucijo, s katero je pozival veleč. ordinarjat, naj reši stvar najdalje v teku 15 dni. Ali do danes se stvar ni ganila z mesta. Nas členov bratovščine se nehoté bolj in bolj polastuje misel, da odbor sam v sporazumljenju z ordinarjatom zavlačuje rešitev tega vprašanja. Ali se morda naši možje pokore paroli »pro bono pacis«?! No povemo jim, da se motijo, ako mislijo, da odnehamo mi členu!! Mi vsi brez razlike spola smo ogorčeni in hočemo iskati svoje pravo in tu in tam je čuti že prav zasoljenih opazk. Opozarjamo torej člene odbora in gošpodo na ordinarjatu, naj gledajo, kaj delajo. Ako se morda odbor boji zameriti gosp. župniku Jurizzi, pa se mi členu ne bojimo. Mi se ne pustimo več voditi za nos. Mi hočemo videti dejanj in to brez odlašanja.

Kako je to? Pišejo nam: Namestništvo tržaško je v sporazumljenju z magistratom izdalo policijske naredbe, s katerimi koločuje, da se morajo vse žganjarije odpirati ob 8. uri zjutraj in zapirati ob 8. uri zvečer. Pričakovalo se je, da tako izginejo žalostni prizori, ki jih nudijo pijanci, kar je bilo gotovo tudi namen omenjenim naredbam Mi smo pa, kakor smo povedali tudi v »Edinosti«, sodili precej skeptično. In glej, danes že lahko rečemo, da je ta naredba mrtva stvar in da je zgrešila svoj namen. Žganjarije imajo sicer res škodo, zato pa imajo temveč korist drugi razprodajaleci alkoholčnih pijač. Danes vidimo ob 6. uri zjutraj istotako pijance, kakor smo jih videli v prejšnjih časih! Te naredbe naj bi torej popravili tako, da se vsem trgovcem z žganjimi pijačami brez izjeme dovoli odpiranje ob 6. uri zjutraj, ali ob osmih; ali — kakor rečeno — vsem brez izjeme. Kaj pomaga zakon, ako ni popoln in ako dovoljuje enemu, kar drugemu prepoveduje?! Ali vsi božji, ali vsi..... Drugače so eni res na škodi, dobra stvar pa ni nič pridobila!

»Zeleni hrib« je prešel definitivno v roke mesta tržaškega. Cesar je namreč potrdil kupno pogodbo, sklenjeno med Koslerjem in magistratom.

Iz Trebč nam pišejo: Da-si se je dovoljenje tombole, ki jo je hotela prirediti naša zavarovalnica za govejo živino, tako zakasnilo, da smo mogli isto še le par dni popred oznaniti v »Edinosti«, in da-si so se srečke prodajale le dva dni, se je vendar — hvala Bogu — naša tombola prav dobro sponesla. Že pred 4. uro popoldne — predzadnje nedeljo — se je nabralo prav veliko ljudstva iz bližnjih vasi V. okraja, iz Trsta in spodnje okolice. Celó iz Lokev smo imeli gostov. Res jih je prihitelo več, nego smo se jih nadejali, v pomoč naši zavarovalnici. Dobili smo lep dokaz, da naši bratje imajo sočutje nami. Odbor zavarovalnice se čuti dolžnega, da izreče najiskrenejšo zahvalo vsem, vsem, ki so prišli, da kakor bratje pomagajo bratu. Tako velja, tako je prav!

Popravek! Pišejo nam: Ne strašite se, gospod urednik, pred tem naslovom, ker jaz ne zahtevam popravka na podlagi katerega si bodi paragrafa, kakor to delajo naši reformatorji, ampak misli le na naveden prijeteljski popravek.

Minoli teden ste namreč pisali, da se je pri sv. M. Magdaleni spodnji napravilo v finančni oblasti kakih 5—6 laških pogodb. To ni res. Res pa je, da se je napravilo približno toliko pogodb v — nemškem jeziku. Kaj je tebe treba bilo, sem si mislil, ko sem doznal za te okoličanske Nemece!?! Da ne boste ugibali, zakaj so se Slovincem prirejale nemške pogodbe, vam povem, da zato, ker se dotični posestniki niso hoteli izjaviti, v katerem jeziku da žele pogodbo!

Žalostno, da imamo še takih ljudi med nami, ali ako pomislimo na terorizem, ki vlada tu, nam bo umevno, zakaj nekateri

strašljivej postopajo tako. Kakor rečeno, je teh ljudi le par odstotkov, ker na 124 slovenskih, je bilo 5—6 nemških pogodb.

Služaj je nanesel, da sem bil navzoč, ko je finančni nadstražnik vprašal neko stranko, v katerem jeziku da hoče imeti pogodbo. Stranka je dala ta-le jako značilen odgovor: »Želel bi si v slovenskem jeziku, ako nas ne bodo taksirali bolj visoko!« Finančni organ je dotičnemu zagotovil, da se oni (finančna oblast) ne mešajo v politiko in da nima jezik nič opraviti s pogodbeno ceno, potem je kmet prosil za slovensko pogodbo!

Vsakako pa napredujemo nekoliko v zavednosti ljudstva, kar nas navdajo z upom na boljšo bodočnost.

Sedaj je čas. Do dne 6 tega meseca to je do prihodnje sobote, je čas za priglasevanje onih, ki hočeje dobiti volilno pravico v V. kurji.

Onim, ki delajo po večih tovarnah, ni treba, da se prijavijo, ker jih morajo prijaviti gospodarji.

Treba pa je, da se prijavi vsakdo, ki ni v stalnem delu, ki dela po navadnih delavnicah, kakor tudi oni, ki je v kaki zasebni službi. Izvzemši torej tovarniške delavce, se morajo prijaviti vsi avstrijski državljani, ki so nad 6 mesecev v Tržaški občini in ki so dovršili 24 leto svoje dobe. Sedaj je čas, da pokažemo, koliko nas je in da smo ljudje, ki znamo zahtevati svoje državljanske pravice. Nobeden naj ne reče: »Brez mene že opravijo!«, ampak pojdite in prigrasite se — vsi!

Kubelik. Ta, nenavadni in nedosežni umetnik na gosli nas obišče zopet ter priredi v našem mestu dva koncerta: dne 7 in 11 novembra.

Razprava Stemberger contra Hrovatin. Razprava se je odložila na prošnjo gospoda župnika Hrovatina, češ, da je njegov odvetnik dr. Rabl odsoten in se povrne v Trst še le okolo 15. oktobra.

Dobro začenja. Neka žena je naprosila malo deklico, naj ji nese v zastavljalnico zlat prsni okrasek. Deklica je šla in zastavila kakor ji je bilo naročeno, toda prejetih novcev ni prinesla pošiljalki. Ko je ta zadnja čakala in čakala na denar, je začela sumiti.

Uganila je! Deklica je, ko jo je pošiljalka našla, že potrošila 2 od 12 prejetih kron!

Laška predrznost. Danas zjutraj je prišla četvorica laških podanikov kupovat smokve na trg pri rudečem mostu.

Ko so si naložili tega sadja po svoji volji — niso hoteli plačati.

Prodajalka, Bembič Ivana iz Pobegov, pa ni mislila tako, ampak je odločno zahtevala plačila.

Stvar se je zaključila na redarstvenem uradu, kjer so lahoni morali poravnati storjeno škodo. Nam se zdi, da to ne zadostuje, ampak bi trebalo take nesramneže tudi strogo kazniti!

Obolela na ulici. Devetak Ivana, 71 letna starka, je v ulici Sanito nagloma zbolela in se zgrudila na tla. Usmiljeni ljudje so jo odpeljali k Trevesu kjer se je odpočila in pokrepčala.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 20.2, ob 2. uri popoldne 25.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 764.1 — Danes plima ob — predp. in ob 0.24 pop.; oseka ob — predp. in ob 10.18 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Veselica pevskega in bralnega društva v Borštu je izpala v popolno zadovoljnost prirejevalcev kakor tudi udeležencev.

Vse se je vršilo v najlepšem redu. Domače pevsko društvo je krasno izvršilo več program, za čemer gre hvala v prvi vrsti g. pevovodji H. Ražemu.

Po dovršenem vzporedju je nastopil močan oddelek vrlega pevskega društva »Slava« iz sv. M. Magdalene, ki je zapel veliki zbor »Na vrelu Bosne« in je še, na obče zahtevanje, dodal »Jadransko morje«.

Pričakuje natanjnejšega poročila omenimo samo krasnega nagovora »Slovenčevega« predsednika, ki je v krasnih besedah pozdravil vse bližnje in daljne goste. Pozdravil je tudi vse domačine, tudi one, ki niso bili navzoči, vzklikniviši: Bog dal, da jih čim prej razsvetli sveta luč narodne zavednosti.

Nepričakovano dobro se je vršilo petje, osobit ako pomislimo, da je bil to prvi nastop mladega društva. Boršt in vsa Slovenija sme biti vesela, da imajo na meji Jugoslovanov tako vrolo društvo.

Živelo torej naše najnovejše bratsko pevsko društvo!

× Iz Istre nam pišejo: Že nekaj let ni bila vinska letina tako bogata, kakor to leto. Grozdje je bilo v obče zdravo in ga je bilo v obilici. Lahonski listi so pisali poprej, da v Istri to da bone vina pri kmetu in še ne bo za nič. Seveda, oni bi radi prodajali svoja ponarejena vina, kakoršnjega prirejajo na stotine hektov, a pozneje kupujejo vino prav ceno od kmetov in je zopet prodajajo za svoje. Kmet po Istri bo imel letos dosti vina in, kakor se vidi, bo isto izvrstno, ker je bilo vreme za grozdje tako ugodno, kakor malo kedaj. In vendar se najde še veliko naših trgovcev iz Kranjske, katerim ugaja sladko vino, **ponarejeno** vino, od lahonov in karnjelov. Takova gnezda so: Buje, Vizinada, Višnjani, Poreč, Motovun, Pazin, Kanfanar, Rovinj, Vodnjan itd. Jaz bi svetoval kranjskim trgovcem z vinom, naj ne kupujejo vina od takih »signorov« in njihovih podreptic. Pri kmetu dobé boljega vina in za primerneje ceno. Pomozite ubogemu kmetu, da čim prej spravi svoj trdo in drago pridobljeno pridelek. Po Istri je dosti slovenskih duhovnikov in učiteljev; obračajte se do njih, ali, ako ste prišli sem, vprašajte jih v tej stvari. Oni vam gotovo pojdejo na roko kolikor le možno. Slovenski trgovci, ne kupujte vina od — fabrikantov vina, ampak je direktno od kmeta!

Istrski Slovenec.

× V Vel. Žabljah na Goriškem vršil se je dne 16. t. m. občni zbor »Bralnega društva« v prav lepem redu. V odbor so bili izvoljeni gg.: Andrej Paljk, predsednik; Fran Troha, podpredsednik; Fran Vilhar, tajnik; Josip Vrtovec, blagajnik; Alojzij Troha in Emil Troha, odbornika. Proti zaključku zborovanja se je gosp. predsednik spominjal 70-letnice N. V. presvetlega cesarja Frana Josipa I. ter sklenil zborovanje s trikratnim »Živio«-klicem. Na to vsi društveniki zapeli »Cesarsko pesem«.

× Iz Marezig nam pišejo: Kakor je bilo že sporočeno čitateljem »Edinosti«, smo imeli v nedeljo pri Babičih veselico, a po veselici shod, na katerem je govoril naš dr. Laginja. Moj namen ni, da poročam, kaj se je razpravljalo na volilnem shodu, poročiti pa hočem na kratko, kako se je izvršila veselica. V obče je bilo letos v okolici koperški po mojem menenju preveč veselice, od cesar gotovo nima nikdo koristi. Je to sicer lepo znamenje, da se naše ljudstvo na Kopersčini vedno bolj probuja, a vendar imajo vse te mnogoštevilne veselice tudi svoje slabe strani, o katerih pa utegnem spregovoriti o drugi priliki. Za danes naj mimogrede samo omenim, da so bili tukajšnji rodoljubi od začetka proti temu, da se priredi veselica pri Babičih, ker je bilo letos itak že preveč veselice. Babiči pa so zahtevali na vsak način, da morajo imeti veselico in imeli so jo. Danes lahko rečem, da so tukajšnji rodoljubi popolnoma zadovoljni z vspehom.

Posamezne točke so se izvajale sploh precej dobro. Moški zbor iz Babičev je pel precej težko Volaričevo: »Ti osrečiti jo hoti« v občo zadovoljnost, tako, da so jo morali ponavljati.

Pozdravni nagovor je imel domači mladenič Ivan Babič »Petelinov« iz Centurja.

Ko je svoj govor zaključil z besedami: »Upajmo, da tudi današnja veselica ne ostane brez dobrih posledic, ampak da privede marsikoga na pot spoznanja. Upajmo pa tudi, da današnja veselica ne-le da ne ostane brez dobrih posledic, ampak da tudi ne bo zadnja, marveč da se bo naša pesem razlegala vedno bolj po dolih in livadah naše lepe, pa tako zapuščene Pomjanešine, tako dolgo, da bo čutil vsaki Pomjanec to, kar čutimo mi, da bo delal kakor delamo mi, in živel kakor živimo mi: Z narodom za narod!« — nastalo je burno ploskanje in živio-klicev ni bilo ne konec ne kraja.

Pevsko društvo »Straža« je tudi dobro izvajalo svoji pevski točki.

Moškega zbor iz Marezig pa ne morem nič prav pohvaliti. Mareziganski pevci so gotovo lepo izvežbani in imajo izvrstne glasove. A pri krasnem, pa težkem Volaričevem: »Zvečer« so se preveč zanašali na svoje izvežbanje in so se omejili le na par vaj, na katere je došla včasih polovica pevcev, včasih pa še manje. Veste, dragi Marezigani, tako ne smete, ako bočete, da ne zgubite svojega dobrega glasu kakor pevci...

Ko so dovršili, seveda ni izostalo običajno ploskanje. Na splošno zahtevo pa so morali pridodati svojo specialiteto »Kaj so

rekli kapucini«, katero so morali ponavljati. Vsakokrat, ko so prišli do točke: »Živio Spinčič in Laginja, Istra naša domovina« — nastalo je navdušenje in urnebesni klic: Živio Spinčič in Laginja! Živio Laginja! tako, da pevcev niti ni bilo čuti.

Vrla Kavaličeva Marička je krasno deklamovala: Gregorčičevo »Naš narodni dom« Z zanosom je povdarjala:

Orodje v desni, v levi meč,

Svoj dom gradimo si boreč!

Mešana zbor iz Babičev in Marezig sta rešila svoji nalogi povsem povoljno. Na sploh se zamore reči, da se je veselica izvršila lepo in je vspeh povsem zadovoljiv.

S tem završujem svoje poročilo. Ne moram pa si kaj, da ne bi ob zaključku pohvalno omenil tukajšnjega vrla učitelja g. Hrovatina, kateri se mnogo trudi s cerkvenim in narodnim petjem. Vsa čast takim vrlim učiteljem, ki znajo tudi v praksi izvajati rek:

»Z narodom za narod!«

Brzobjavna poročila.

Cesar na Dunaju.

DUNAJ 1. (K. B.) Cesar se je vrnil iz Gorice. Ravno tako ministerski predsednik Körber.

Ogenj v Zubunčih.

UETROGRAD 30. (K. B.) V Zabrunčih pri Baku je pogorelo dne 28. septembra mnogo stolpov in 16. rezervoarjev za nafto 97-im društvom. Zgorelo je več delavcev, liš in strojev. Okolu 50.000 pudov nafte je pokončenih.

Šah na potovanju.

CARIGRAD 30. (K. B.) Šah se je odpeljal v Perzijo z yahto »Yzzeddin«.

Socijalisti v Parizu.

PARIZ 29. (K. B.) Na shodu socijalistov je bil ropot, ker je večina, ki pa je bila neznatna, izvolila Jôrè-u (Jaures) prijazno načelstvo, kar je manjšina tako zamerila, da je onemogočila daljno zborovanje.

Chamberlain zopet izvoljen.

LONDON 29. (K. B.) Državnega tajnika Chamberlaina so zopet izvolili v Birminghamu. Protikandidata ni imel.

Ustaja na Kitajskem.

PULJ 29. (P.) Fregatni kapitan Skala, ki je skupno s stotnikom generalnega štaba, Vojčekom, odšel z grofom Walderssee-jem na Vztok, prevzame poveljstvo »Zente«.

LONDON 29. (K. B.) »Standard« poročajo iz Tienčina: V pogovoru z nekim Angležem je dejal Li-Hung-Čang, da se admiral Aleksjev le radi tega podaja v Port Arthur, ker se neče sniti z Walderssee-jem. — Dalje je izjavil, da je Li-Hung-Čang sam pregovoril Kitajce, da so izpraznili Lutai zato, ker so Rusi obljubili, da ne bodo udirali dalje, nego pet milj pred Tongšanom. Tam nastavljeni podkopi in rovi pa so zastavljeni neki nemški banki (!). — Ako bi Rusi zasedli Tongšan, bi bil neizogiben spor z Nemčijo ter bi morali razen nemških podkopov razstreliti tudi angleške začete železnice.

PETROGRAD 30. (K. B.) V mestu Girin, vztem po Rennenkaufu, nahajalo se je 5000 kitajskih vojakov in 20 topov: poleg teh pa še 75.000 brambocev.

PETROGRAD 30. (K. B.) Poslanik Giers javlja iz Taku-a: Na carjev ukaz sem se preselil v Tienčin. — Tukaj trdijo, da so odstavljeni princ Tuan, Čuanlan, tajnik Kanj in policijski načelnik Tunivan.

BEROLIN 30. (K. B.) javlja: Walderssee je že pričel svoje vojaško poslovanje Dne 27. je pričel z neko vojno operacijo v Pečili.

PARIZ 30. (K. B.) Agencee Havas javlja iz Taku-a: Vojni svet zveznih čet je sklenil skupno z ruskimi četami se pomakniti proti Šanhajvanu. General Voyror odpošlje jeden bataljon. Francoski došleci so zdravi.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 1. Lord Roberts je namesto lorda Wosely-ja imenovan vrhovnim poveljnikom vojske.

Trgovina in promet.

Trgovskemu stanu v resno premostrvanje.

Med vsemi stanovi vsake države zavzema trgovski stan jedno prvih mest, tako gledé svojega poklica, kakor tudi gledé ogromnih prispevkov, ki jih plačuje za državne potrebščine.

Važen poklic tega stanu pa zahteva, posebno v današnjem času napredka ne le temeljito izobrazbo v vseh znanostih trgovske, industrijalne, prometne, pravne stroke in izobrazbo v drugih vedah, temveč tudi organizacijo, katere namen mora biti, varovati in braniti pravice ter povspesevati koristi njegove.

Vse to v prvi vrsti za trgovski naraščaj, iz katerega se vzgajajo samostalni trgovci.

Vse narodnosti v naši državi se zavdajo važnosti našega stanu ter skrbijo z vsemi sredstvi za strokovno, znanstveno in socialno izobrazbo njegovega naraščaja, snovaje društva, ki pospešujejo ta namen; edino le slovenski narod nima takega društva.

Odkar se naš narod zaveda kakor tak, upliva ta zavednost mogočno tudi na razvoj trgovine v slovenskih pokrajinah, katere se vedno bolj in bolj razteza.

Umevno je torej, da v zavednem narodu prihaja v prvi vrsti materini jezik v poštev, in če se hvale vredni poskusi naših sosedov Nemcev, da bi ustanovili tudi pri nas društvo v prosep trgovskih koristi, niso posrečili, je kriva temu le okolnost, da se je naša zavedna narodnost od te strani vedno prezirala.

Pričakovati je torej, da bi društvo ustanovljeno na strogo narodni podlagi, ki bo skrbelo za izvršitev gori omenjenih točk, v slovenskih pokrajinah vspešno in plodonosno delovalo.

Če torej nočemo zaostajati in želimo korakati z napredkom, je skrajni čas, da se ustanovi v Ljubljani, metropoli slovenski, tako društvo.

Lepo število trgovskih sotrudnikov si je, uvidevši to važnost, stavilo nalogo, storiti potrebne korake v to svrhu in sestavil se je pripravljalni odbor, da premotriva ustanovitve »slovenskega trgovskega društva Merkur v Ljubljani«, ki naj bi delovalo na to, da bi bil tudi trgovski naraščaj, poslušajoči v slovenskih pokrajinah, deležen onih prepotrebnih sredstev, katere se zgoraj omenjena.

To društvo bi imelo svoj delokrog na Kranjskem in v ostalih slovenskih pokrajinah ter bi skrbelo:

- 1) za duševno in strokovno izobrazbo svojih členov,
- 2) za proevit slovenskega trgovstva v obče,
- 3) za nameščanje trgovskega osebja,
- 4) za prirejanja javnih zabav v korist društva.

Da se dosežejo navedeni nameni, služila bi društvu sledeča sredstva:

- 1) ureditev čitalnice in knjižnice,
- 2) prirejanje strokovnih in poučnih predavanj,
- 3) ureditev zbirk vzorcev raznoterega blaga,
- 4) prirejanje javnih ogledov raznih trgovskih in industrijalnih podjetij (zavodov),
- 5) učenje vseh trgovskih ved z naučnim tečajem (kurzom) ter spoznavanje trgovine v obče s pomočjo strokovnih časopisov,
- 6) vzdržavanje društvenega glasila, ki bi imelo namen zastopati ne le društvene, ampak trgovske interese slovenskega naroda v obče,
- 7) ureditev pisarne za posredovanje nameščanja trgovskega osebja vsake stroke,
- 8) gojitev petja in glasbe in družabnega življenja med svojimi členi.

Pripravljalni odbor stopa s tem načrtom pred slovensko inteligenco sploh, osobito pa se obrača do trgovcev in podjetnikov, do trgovskega naraščaja, do vseh v trgovsko obrt spadajočih podjetij, z uljudnim vabilom, naj blagovolijo podpirati njegove težnje za ustanovitev prepotrebnega in velevažnega kakor tudi prekorsnega društva z izjavo, da pristopijo kakor členi, na katere sme pripravljalni odbor računati za gotovo.

Odbor skliče ustanovni shod, na katerem se predlože pravila v pretres in potrditev, takoj ko uvidi, da je število oglašanih toliko, da bo možno vzdržavati tako društvo.

Izjave o pristopu naj se izvolijo pošiljati po poštni dopisnici na g. Ferko Kersnika, kajigovodjo pri tvrdki F. Kav. Souvan v Ljubljani.

Pripravljalni odbor.

To društvo je namenjeno trgovskemu naraščaju in trgovskim sotrudnikom, torej ni v nikakem nasprotju s trgovskim in obrtnim društvom, čegar členi morajo biti le samostalni trgovci in obrtniki in ki

ima nalogo čuvati materialne in politične koristi trgovcev in obrtnikov!

Poštni dogovor med Avstro-Ogersko in Švico.

Dne 12. avgusta t. l. je bil sklenjen med Avstro-Ogersko in Švico nov poštni dogovor. Najbistveneje premembe uvedene po tem dogovoru so sledeče:

Težna jednota za odmerjanje poštnine za pisma v prometu med Avstrijo in Švico se je povišala od 15 na 20 gramov.

Vožno-poštni paketi do 5 klg. so obvezani pristojbinam, odmerjenim po splošni mejnarodni pogodbi za promet s poštnimi zavetki (collis postaux).

Pristojbina za težo (1 krona za navadne pakete) ostane nepremenjena, dočim se je pristojbina za zavarovanje za vrednostne pakete znižala na 10 stot. za vsacih 300 frankov naznačene vrednosti.

Za pakete do 5 klg. brze pošlatve in one s povzetjem je frankovanje obvezno.

Izprememba naslova je dopuščena za vse pakete brez dosedaj veljavnega omejenja na pakete, katerih naznačena vrednost ni presegala 500 frankov. Znižanje in opustitev povzetja je dopuščena za vse pošiljatve pod pogoji, ki veljajo za izpremembo naslova.

Na poštnih spremnicah za pakete z vrednostjo ni potreben odtisek pečata, s katerim je bila pošiljatev zapečaten.

Paketi brez naznačene vrednosti, ki so gledé na zavoj ali nerazdeljivost vsebine dobro zavarovani, ni treba, da so zapečateni s pečatnim voskom ali svincom.

Potom pošte naročeni časopisi se zamorejo pošiljati iz Avstrije v Švico in obratno proti plačilu stalne pristojbine, ki znaša v Avstriji jedno krono.

Denarni trg v Rusiji.

Iz Petrograda javljajo, da se je zasebni diskont zvišal od 6½ na 7%.

(Dalje na četrti strani.)

POZOR!

POZOR!

Domača obrt.

Velika zaloga raznovrstnega pohištva, Iz odlikovanih tovarni Solkana in Gorice

Antona Černigoja

sa nahaja v Trstu, Via di Piazza vecchia (Rosario) št 1. na desni strani cerkve sv. Petra.

Cene brez konkurence.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu.
Odpošiljatev je poštnine prosta.
Prezema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Proti kašlju,
gribohotu, hripavosti, upadanju glasu, kataru itd.
zahtevajte vedno
Prendinijeve pastilje
Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepov ednikih, učiteljih itd.
Dobivajo se v škatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Zaloga in tovarna
pohištva vsake vrste
od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).
Bogat izbor v tapetarjah, srečnih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franco vsakemu na zahtevo.
Cene brez konkurence.
Predmeti stavijo se na broš all'italiana brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Zakon proti nepoštenemu tekmovanju.
V ministerstvu za trgovino so izgotovili načrt zakona proti nepoštenemu tekmovanju. V svoji sedanjosti sestavi združuje načrt predpise civilnopravno in le deloma kazensko-pravne vsebine zoper nastopne posebne slučaje nelegalne konkurence: resnici nasprotna hvalisanja, prisvajanje in zlorabljanje podjetniških znakov, slabo govorjenje o tujih podjetjih in kršenje kupčijskih in prometnih tajnosti. Poleg tega pa obseza tudi načrt določitev civilnopravnega zahtevka, da se čini nepoštenega tekmovanja sploh opuste. Po tem namerjanem zakonu bi se spremenilo in popolnilo več določil obrtnega reda.

O tem načrtu ministerstva za trgovino se vrše sedaj dogovori tudi z drugimi, na stvari interesiranimi ministerstvi: za notranje stvari, pravosodje in poljedelstvo. In takoj potem bo — kakor se čuje — ta predloga, ki je po svojem namenu in načrtu poklicana, da bo posezala v razmere vsakdanjega prometnega življenja, predložena svetu za industrijo in poljedelstvo, trgovskim in obrtnim zbornicam, poljedelskim zadrugam, obrtniškimi in trgovskimi korporacijam, da hitro in temeljito povedo svojo sodbo o njej.

One naše gosp. kupce ki pošiljajo po blagó z vozom, prosimo naj opozorijo voznike

da smo se preselili v ulico **Commerciale št. 3** (v bližini dobro poznane kavarne **Fabris**)

J. PIPAN & C.o

Zaloga kave, riža in olja.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 3/4 %	3-mesečni " 2 1/4 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo rove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnošno 20. avgusta t. l. po dotičnih obnavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropav e Reko kako v Zagreb, Arad, Bieltiz, Gablonz, Gradec Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Line, Olomcu, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 % provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohranu.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Dober glasovir

(z „repom“) in

dober šivalni stroj.

prvi za 45 glđ., drugi za 15 glđ. sta na prodaj. Nadalje se poizve v upravnistvu tega lista.

Fran Wilhelm^{ov}
odvajajoči čaj
od
Frana Wilhelm
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnja Avstrija).
Se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po 1 glđ. av. velj.

Rujav, pristen, navaden
angleški sladkor

dobiva se edino v moji zalogi ter ga prodajam po zelo ugodnih cenah. Priporočam se

Anton Godnig,

trgovec, Via Nuova.

Paziti na ponarejanja.

Voziček, nov, na dveh kolesih, pripraven za mesarje ali peke, se proda po ceni. Ulica Caserma št. 12. (dvorišče).

Dr. Rosa Balsam **Praško domače zdravilo**
iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo vzbuja slast in odvaža lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

Velika steklenica 1 glđ., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

V pušicah po 35 in 25 nč., po pošti 6 nvč. več.

varilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga:
Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“
Praga, Malastran, hotel Spornerejeve ulice.
Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Čestitam in se radujem z Vami
na tako dobrem izdelku

piše odlični trgovec, gospod I. Prelog iz Trsta, prvi kranjski tovarni testenin: Žnidaršič in Valenčič v Il. Bistrici. Original tega lista z dne 21. januarja t. l. vsakemu na ogled.

Carl Greinitz Neffen
Na Corsu št. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo predmetov za stavbarstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače in fačon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in tako iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč peči in štedilna ognjišča

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne nagrobne križe in obrobne ograje, orodja za vsako obrt.

IVAN SCHINDLER
Dunaj, III. Erdbergstrasse št. 12.

razpošilja gratis in franco kataloge v slovensko-hrvatskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.
Za reelno postrežbo se garantira.
Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER
ces. kralj.
privilegirani lastnik
Dunaj, III Erdbergstr. št. 12.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo: za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 glđ. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Inženjer Živic se priporoča svojim rojakom želeč, da ne bi nosili dobičkov našim nasprotnikom, kateri nas hočejo uničiti.

Prosi torej obrniti se za nakup strojev in tehničnih predmetov do njegove, stare, poštene, slovenske tvrdke.

Schivitz e Compⁱ, Trst ulica Zonta št. 5. pri novem sv. Antonu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8. Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Ireneo št. 2., toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 2b. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) filijalka ulica Riborgo 15. ima veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčič v kosih in v škatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birme, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franco na dom in trgovcem v razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladčičarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kava rri „Commercio“ in „Tedesco“ ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13 prodajalnica vsakovrstnega manufakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro št. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 (zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajalnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovolje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnistvom ter slavnemu občinstvu.

V Gorici.

Civilni in vojaški krojač.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumijivi krojiti

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n. ima izbornu zalogo vsakovrste blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-novejši modi.

Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali stolice za jedilne sobe, blazin z različnimi tapacijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del. **Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.** Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

„Gospodarsko društvo na Kontovelju“ išče

krčmarja

s kavejjo 500 kron. Pismene ponudbe naj se pošljejo odboru omenjenega društva najkasneje do 15. oktobra t. l.

Krčmar bo imel prosto stanovanje in bo dobival pogojeni zaslužek od litra.